

۱۰۹۵۸۸۲۰

اسلام‌گرایی سعودی

پوشش‌های سیاست و مذهب در عربستان معاصر

نویسنده:

استفان لاکروا

مترجمان:

محمود مقدس • حمدالله زکری

سبزان

سرشناسه	لاکروا، استفان، ۱۹۷۸-م.	Lacroix, Stéphane, 1978-
عنوان و نام پدیدآور	اسلام‌گرایی سعودی: پویش‌های سیاست و مذهب در عربستان معاصر / نویسنده: استفان لاکروا؛ مترجمان: محمود مقدس، حمدالله اکوانی.	
مشخصات نشر	تهران: سبزان، ۱۳۹۸.	
مشخصات ظاهری	۳۷۶ ص.	
شابک	978-600-117-530-5	
وضعیت فهرست‌نویسی	فیپا	
یادداشت	عنوان اصلی: Islamistes saoudiens, une insurrection manquée.	
یادداشت	کتاب حاضر از متن انگلیسی اثر با عنوان "Awakening Islam: the politics of religious dissent in contemporary Saudi Arabia, 2011" به فارسی برگردانده شده است.	
موضوع	پویش‌های سیاست و مذهب در عربستان معاصر.	
موضوع	دین و سیاست — عربستان سعودی	Religion and politics -- Saudi Arabia
موضوع	بنیادگرایی اسلامی — جنبه‌های اجتماعی	Islamic fundamentalism -- Social aspects
موضوع	اسلام و دولت — عربستان سعودی	Islam and state -- Saudi Arabia
موضوع	عربستان سعودی — تاریخ — ۱۹۳۲-م.	Saudi Arabia -- History -- 1932
شناسه افزوده	مقدس، محمود، - مترجم	
شناسه افزوده	اکوانی، سیدحمدالله، ۱۳۵۴ - مترجم	
رده‌بندی کنگر	۲۴۴/۶۰۵۳	
رده‌بندی دیویی	۳۲/۵۸۷۰۰۵۳	
شماره کتابشناسی ملی	۷۰۴۹۱	

انتشارات سبزان

میدان فردوسی - خیابان موسوی (فرصت) - ساختمان ۵۴ - تلفن: ۸۸۳۱۹۵۵۸-۸۸۸۴۷۰۴۴

اسلام‌گرایی سعودی

پویش‌های سیاست و مذهب در عربستان معاصر

• نویسنده: استفان لاکروا

• مترجمان: محمود مقدس • حمدالله اکوانی

• ویراستار: لیلا کمال‌خانمی

• ناشر: سبزان

• خدمات نشر: واحد فنی سبزان

۸۸۳۴۸۹۹۱

• نوبت چاپ: اول - زمستان ۱۳۹۹

• تیراژ: ۲۰۰ نسخه

• قیمت: ۷۲۰۰۰ تومان

• چاپ و صحافی: کامیاب

فروش اینترنتی از طریق سایت‌آی‌آی‌کتاب www.iiketab.com

ISBN: 978-600-117-530-5

شابک: ۵-۵۳۰-۱۱۷-۶۰۰-۹۷۸

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار مترجمان
۱۵	فصل اول
۱۵	اسلام کرانی در جامعه‌ای چندپاره
۲۲	پیدایش و توسعه حکومت سعودی
۳۸	یک نضام سیاسی - اجتماعی چندپاره
۴۶	علما و روشکران
۵۵	فصل دوم
۵۵	تکوین صحوه
۵۶	اخوان المسلمین و عربستان سعودی
۶۱	نظام آموزشی عربستان در خدمت خواندندگی
۷۰	پیدایش صحوه
۸۱	جماعت به مثابه پیشاهنگ یک پاد - جامعه
۹۳	زمینه مساعد
۹۹	توان یکپارچه‌سازی صحوه
۱۰۱	فصل سوم
۱۰۱	مقاومت در برابر خیزش صحوه
۱۰۱	اهل حدیث
۱۱۰	جماعت السلفیه المحتسبه و حوادث سال ۱۹۷۹
۱۲۵	آخرین پایگاه‌های وهابیت انحصارگرا
۱۳۱	جهادیون به مثابه رقیبی دیگر
۱۴۱	محدودیت‌های صحوه
۱۴۵	فصل چهارم
۱۴۵	نسل سوخته
۱۴۶	رقابت صحوه برای کنترل قلمرو اجتماعی
۱۵۳	نسل صحوه و آثار رکود
۱۵۸	نزاع مدرنیسم

۱۶۶	نزاع میان علما
۱۷۷	فصل پنجم
۱۷۷	منطق قیام
۱۷۸	به سوی سیاسی شدن پویایی های اجتماعی
۱۸۴	بحران جنگ خلیج فارس به مثابه تسهیل کننده
۱۹۱	یک جبهه مخالف ناهمگن
۲۰۲	نبرد بر سر اصلاحات
۲۲۱	عمر طلایی اسلام گرایی سعودی
۲۲۹	فصل ششم
۲۲۹	کاشکان و یه شاست
۲۳۰	محدثیت ها - سرکوب
۲۳۹	ظهور جنبش های قیام
۲۴۰	جامیه: در دهانه ووص و یاداری
۲۵۰	احیای تصوف حجازی
۲۵۱	اپوزیسیون شیعه شیراز در زمان متجددانی بعید
۲۵۵	نبود زیرساخت های مطمئن برای بسیج
۲۶۹	فصل هفتم
۲۶۹	اسلام گرایان پس از قیام
۲۷۳	درگیری بر سر میراث
۲۷۴	صحوه جدید یا وسوسه غافیت جوانه
۲۷۶	لیبرال های اسلامی در جستجوی یک پادشاهی مشروطه
۲۸۰	نوجوانی ها در خدمت جهاد جهانی
۲۸۷	تلاش های نافر جام برای بسیج مجدد
۲۹۵	یک سناریوی پسا اسلام گرایانه؟
۲۹۷	نتیجه گیری
۲۹۷	درس های قیام
۳۰۵	توضیحات
۳۶۹	واژه نامه
۳۷۱	نمایه

پیشگفتار مترجمان

نیازی به گفتن نیست که شناخت خاورمیانه و تحولات آن به عنوان یکی از مهم ترین و حساس ترین مناطق اهریدی جهان تا چه میزان مستلزم بررسی های دقیق و عالمانه است، منطقه ای در گذراره تمدن و خاستگاه سه دین بزرگ ابراهیمی بوده، حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت جهان را در خود داشته و تنوعات قومی، نژادی، مذهبی و فرهنگی آن را همواره به کانون منازعات بسیار تبدیل کرده است. بنا به همین دلایل، مطالعه پیچیدگی های جامعه عرب نیاز از اهمیتی دوچندان می یابد. پیشینه و سابقه این کشور به عنوان سرزمین وحی، صادر کننده قرائت خاصی از اسلام به نام وهابیت و تأمین کننده بخش عمده ای از نیاز برخی جهان با موقعیت ژئواکونومیک و ژئوپلیتیک ممتاز به عربستان، در مقایسه با سایر دوره های عرب منطقه، وزن و اهمیت خاصی بخشیده است. با وجود وزن و تأثیر زیادی مزبور، متأسفانه، ادبیات مربوط به عربستان در ایران همچنان با خلأ بزرگ روبه روست، هر چند، در سال های اخیر، کتاب های خوبی در این زمینه ترجمه و تألیف شده است. کتاب پیش رو که به قلم یکی از برجسته ترین خاورمیانه شناسان نوشته شده بی شک از جمله آثار ارزشمندی است که به خوبی می تواند بخش مهمی از خلأ مزبور را پر کند. استفان لاکروا که استاد علوم سیاسی و پژوهشگر مسائل خاورمیانه است می کوشد از رهگذر بررسی جریان های موسوم به بیداری اسلامی یا «صحوه» تحولات عربستان را

تشکل‌های سازمان‌یافته‌ای به نام جماعات برمی‌گردد که اتفاقاً برخلاف تجربه اسلام‌گرایی در منطقه، نقش ثبات‌دهنده در عربستان داشته‌اند و حتی در مواردی در برابر مخالفان حکومت همچون چپ‌ها، ناسیونالیست‌ها، رقیب‌ها و جهادی‌ها ایستاده‌اند. نویسنده با مطالعه نحوه به دست گرفتن رهبری جریان اسلام‌گرایی توسط صحوه، سرنوشت آن، ایده‌هایی که در جامعه اشاعه داد و میراثی که در قالب گروه‌ها به جا مانده از خود بر جای گذاشت از ظهور پدیده «پسااسلام‌گرایی» به عنوان جریانی بدید که حامل گفتمان اسلام دمکراتیک است سخن می‌گوید و این پرسش را طرح می‌کند که آیا چنین جریانی در بافتار عربستان که، برخلاف ترکیه و مراکش، فاقد یک حوزه عمومی نیرومند است می‌تواند موفق باشد یا خیر.

بی‌شک، این پیشگفتار کار نم‌بود اگر مراتب سپاسگزاری خود را از مدیریت محترم انتشارات سبزان و همکاران گرامیشان ابراز نمی‌کردیم. مایلیم به‌خصوص از سرکار خانم کمالخانی که ویراستاری حرفه‌ای اثر را برعهده داشتند و در مراحل آماده‌سازی کتاب با موشکافی‌ها و پیشنهادهای عالی، خود سهم ارزنده‌ای در روان‌تر شدن هرچه بیشتر ترجمه ایفا کردند قدردانی کنیم. مت‌جمله امیدوارند کاستی‌های ترجمه از بار علمی کتاب کم نکرده باشد و ندرش ایشان بتواند پرتو جدیدی به مطالعات اسلام‌گرایی بتابد.

محمود مقدس / حادالله اکوانی